

Наредба № 8 от 5 август 2011 г. за сечите в горите

МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ

НАРЕДБА № 8 от 5 август 2011 г.
за сечите в горите

Глава първа

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 1. (1) С тази наредба се определят:

1. видовете сечи и методите за тяхното провеждане;
2. условията и редът за провеждане на сечите;
3. правилата за маркиране на насажденията, предвидени за сеч, и изготвяне на съпровождащите документи;
4. условията и редът за издаване на разрешителното за сеч;
5. системата от режими и мерки за стопанисване на горите, попадащи в горските типове природни местообитания, включени в европейската екологична мрежа Натура 2000.

(2) Наредбата се прилага за всички гори независимо от тяхната собственост с изключение на тези по чл. 2, ал. 3 и чл. 88, ал. 5, т. 1 и 2 от Закона за горите.

Чл. 2. Сечите са лесовъдски дейности, които се провеждат с цел подобряване състоянието на горите, възобновяване, запазване на генетичните ресурси, добив на дървесина, както и запазване и увеличаване на основните функции на горите.

Чл. 3. Сечите се провеждат при спазване на принципите за природосъобразно, многофункционално и устойчиво стопанисване на горите и изискванията за поддържане, опазване и възстановяване на биологичното разнообразие в тях.

Чл. 4. (1) Изпълнителният директор на Изпълнителната агенция по горите утвърждава разработки, свързани със:

1. прилагане на сечи в горите;
2. система от режими и мерки за стопанисване на горите, попадащи в горските типове природни местообитания, включени в европейската екологична мрежа Натура 2000.

(2) Утвърдените разработки по ал. 1 са задължителни при планиране и провеждане на сечите.

Глава втора

ВИДОВЕ СЕЧИ

Чл. 5. (1) Сечите в горите се провеждат за възобновяване, отглеждане, подобряване състоянието на горите и за постигане на целите, заложи в горскостопанските планове и програми.

(2) При провеждането на сечите се спазват следните общи принципи:

1. поддържане смесен дървесен състав на горите, като се запазват единично срещащи се екземпляри от ценни дървесни видове;
2. опазване на местообитанията на горските животни и птици;
3. толериране на горскоплодните дървесни видове;
4. запазване дърветата от периферията на гората независимо от качеството на стъблото и короната им, ако са в добро здравословно състояние;
5. опазване на формовото разнообразие на горските насаждения, като се толерират редките форми и тези, отличаващи се с висока продуктивност, добри стъблени форми и ценни технически качества на дървесината.

Раздел I

Отгледни сечи

Чл. 6. (1) Отгледните сечи се провеждат през периода от възникването на насаждението до достигане на неговата зрялост.

(2) Отгледните сечи се провеждат за постигане на следните основни цели:

1. регулиране на състава и произхода на насаждението в зависимост от функциите им и поставените цели;
 2. подобряване на растежа и увеличаване на производителността на насажденията, както и качеството на дървесината;
 3. селекция на дърветата в насажденията;
 4. подобряване на защитните и специалните функции на горите;
 5. подобряване на здравословното състояние и устойчивостта на насажденията;
 6. поддържане и опазване на биологичното разнообразие в горите;
 7. намаляване на риска за възникване на пожари в горите;
 8. съкращаване на срока за производство на качествена дървесина.
- (3) Интензивността и повторемостта на отгледните сечи са в зависимост от пълнотата и склопеността на насаждението, както и от състава, възрастта и състоянието му.

(4) При провеждане на отгледните сечи не се допуска еднократно отсичане на повече от 30 % от запаса на насаждението с изключение на случаите, когато се прилагат схематични методи на отгледната сеч.

(5) Повторемостта на отгледните сечи е през не по-малко от 4 години с изключение на осветленията.

Чл. 7. Отгледните сечи са осветления, прочистки, прореждания, пробири, селекционни сечи и сечи за индивидуално производство на висококачествена дървесина.

Чл. 8. Осветленията се провеждат от възникване до склопяване на насажденията за регулиране на състава и произхода им.

Чл. 9. (1) Прочистките се провеждат от склопяване на насажденията до възрастта, в която започва интензивно нарастване на дърветата по височина.

(2) С прочистките се подобрява здравословното състояние и се регулират съставът, произходът и качеството на дървостоя.

(3) Склопеността и пълнотата на насаждението след провеждане на сечта не се допуска да бъде по-малка от 0,8.

Чл. 10. (1) Прорежданията се провеждат в периода на интензивен растеж на дърветата по височина за регулиране на броя на дърветата с желани качества, осигуряване на условия за нарастването им по височина и подобряване и поддържане на стабилността и механичната устойчивост на насажденията.

(2) След провеждане на сечта пълнотата на насаждението не се допуска да бъде по-малка от 0,7.

Чл. 11. (1) Пробирките се провеждат в периода на интензивен растеж на дърветата по диаметър до започване на възобновителна сеч за създаване на условия за нарастването на дърветата с желани стъблени форми по диаметър, както и за подобряване на индивидуалната им стабилност и механична устойчивост, като след сечта пълнотата и склопеността на насаждението не се допуска да бъде по-малка от 0,7.

(2) За запазване и увеличаване на биоразнообразието в насаждения на възраст над 60 години около наличен единичен или групов подраст от редки дървесни видове, биологията на които не позволява да достигнат турнусната зрялост на основния дървостой, в диаметър не повече от височината на дървостоя се провеждат мероприятия за създаване на условия за развитието на подраста.

(3) Мероприятията по ал. 2 включват намаляване на склопеността под определената в ал. 1 и изсичане на храстовата и подлесната растителност.

Чл. 12. (1) В двуетажните насаждения във всеки от етажите се провежда съответната отгледна сеч.

(2) При провеждане на пробирки в горния етаж се допуска намаляване на пълнотата и склопеността до 0,5.

Чл. 13. (1) В семепроизводствени насаждения се провеждат селекционни сечи до започване на възобновителната сеч.

(2) В семепроизводствени насаждения, попадащи в обособени участъци за изборно стопанисване, се провеждат изборни сечи.

(3) Сечите в семепроизводствените градини, клоновите колекции, географските култури и маточниците се провеждат при условията и по реда на наредбата по чл. 95, ал. 2, т. 2 от Закона за горите.

(4) Селекционните сечи се провеждат за постигане на следните основни цели:

1. запазване на генетичното разнообразие на популационно и вътревидово ниво;

2. регулиране на формовото разнообразие и селекционната структура на насажденията;

3. осигуряване на условия за редовно и обилно семеносене или плодосене;

4. увеличаване добива на висококачествени в наследствено отношение репродуктивни материали.

(5) Селекционните сечи в семепроизводствени насаждения се провеждат при спазване на следните правила:

1. запазват се дървета с ясно изразени добри фенотипни признаци, като се държи сметка за наличието на полов диморфизъм, екологичните и морфологичните различия;

2. короните на плюсовите дървета да бъдат добре осветени, да не се допират помежду си и с короните на съседните дървета;

3. отсичат се минусови дървета, кривостъблени и виторасли дървета, както и такива с чепове, водни леторасли и повреди от биотични и абиотични въздействия;

4. отсичат се дървета от видове, които пречат на растежа и свободното кръстосано опрашване между дърветата от основния вид, както и дървета от нежелани дървесни видове;

5. при необходимост се извършва частично или цялостно отсичане на подлеса.

(6) След провеждане на селекционната сеч склопеността на насаждението не може да бъде по-малка от 0,5 за светлолюбивите и от 0,6 за сенкоиздръжливите видове. Сечта се провежда еднократно или на няколко пъти в зависимост от първоначалната склопеност и структура на насаждението.

Чл. 14. (1) В насаждения на добри месторастения е възможно провеждането на система от сечи за индивидуално производство на висококачествена дървесина.

(2) Сечите по ал. 1 се прилагат в следните фази от развитие на насаждението:

а) фаза на възникване на насаждението – младинаци с височина до 3 м;

б) фаза на диференциация – млади насаждения с височина между 3 и 12 м, по изключение – до 15 м;

в) фаза на натрупване – самоокастрянето на дърветата е достигнало 25 % от очакваната височина на стъблото в зряла възраст;

г) фаза на зрялост.

Чл. 15. Във фазата на възникване на насаждението се извършва пречупване на екземпляри от пионерни видове или видове с издънков производ, когато застрашават развитието на стопанските видове, залегнали в дългосрочната цел за развитие на гората. Пречупването се извършва в периода на напреднала вегетация.

Чл. 16. (1) Във фазата на диференциация в насаждението се определят дървета опции от всички налични дървесни видове – супержизнени или жизнени дървета с добро качество на стъблото.

(2) Лесовъдската намеса представлява опръстеняване на височина 130 см на жизнени, но с лошо качество дървета, които пречат на растежа по височина и развитието на короната на дърветата опции, чрез отстраняване на кората и камбия.

(3) Редки дървесни видове и редки дървесни форми трябва да бъдат запазвани независимо от качеството им.

Чл. 17. (1) Във фазата на натрупване на разстояние от 15 до 25 м едно от друго се определят дървета на бъдещето от желани местни видове, които се отбелязват трайно на гърдна височина, по начин, който не уврежда кората на дърветата.

(2) Лесовъдската намеса във фазата на натрупване представлява отстраняване на дървета, които конкурират дърветата на бъдещето в коронното пространство, и се повтарят през 3 – 5 години.

(3) Лесовъдски намеси в пространствата между дърветата на бъдещето не се провеждат.

(4) Дървесни видове с единично участие, които отговарят на дългосрочната цел за развитие на гората, без значение от тяхното качество се избират за „екологични дървета на бъдещето“ и се стопанисват по начин, който гарантира тяхното запазване.

(5) Във фазата на зрялост лесовъдските намеси намаляват. Отстраняват се останали конкуренти в периферията на короната на дърветата на бъдещето. Допуска се отварянето на прозорци за създаване на условия за естествено възобновяване на отделни площи.

(6) При достигане на определени целеви диаметри по дървесни видове и условия на месторастение може да се извърши ползване на дървета на бъдещето.

(7) Запазват се дървета с хралупи и мъртва дървесина в стоящо и лежащо състояние при условие, че стоящите дървета не пречат на дърветата на бъдещето.

Чл. 18. (1) Осветленията и първата прочистка се провеждат по един от следните методи:

1. върху цялата площ, когато броят на дърветата от желаните видове и с желаните качества е ограничен и е необходимо да се подпомогне оцеляването на всяко от тях;

2. върху част от площта, така че да се осигури равномерно разпределение на дърветата от желаните видове и с желаните качества на разстояние едно от друго 3 – 4 метра; отгледната сеч се провежда под формата на ивици, в групи или комбинация от тях, като се обхваща не по-малко от 30 % от площта на насаждението.

(2) Сечите по ал. 1 се извършват чрез освобождаване на желаните дървета от конкуриращите ги нежелани дървета, храсти и издънки.

Чл. 19. (1) При провеждане на прочистките и първите прореждания еднократно могат да се прилагат схематични методи на отгледната сеч с цел технологично обезпечаване усвояването на насаждението.

(2) Схематичните методи включват изсичане на част от насаждението под формата на ивици, просеки, коридори и редове по предварително определена схема. В останалата част на насаждението се провежда прочистка или прореждане.

(3) Площта на изсечените коридори и/или редове е до 25 % от площта на насаждението.

(4) Схематични методи не се прилагат в насаждения със средна височина, по-голяма от 10 м, в насаждения на ерозиран терен, на терени с наклон над 25 градуса, в зоната на горната граница на гората, в защитните горски пояси, както и в насаждения с ниска механична устойчивост.

(5) В култури от тополи може да се провежда прореждане с интензивност до 50 %.

Чл. 20. (1) Прорежданията и пробирките се провеждат по комбиниран метод с преобладаване на низов или върхов метод.

(2) При комбинирания метод с преобладаване на върхов метод се отсичат с предимство дървета от горната част на склопа, които подтискат, пряко конкурират или физически пречат на дърветата с желани качества.

(3) При комбинирания метод с преобладаване на низов метод с предимство се отстраняват изостанали в растежа си и трайно подтиснати дървета.

Раздел II Възобновителни сечи

Чл. 21. (1) Възобновителни сечи се провеждат в зрели насаждения с цел:

1. осигуряване на възобновяване за създаване на ново поколение гора;

2. направляване на процесите на възобновяване;

3. регулиране на видовия състав и направляване на смяната на видовете;

4. опазване и възстановяване на биологичното разнообразие и генетичния фонд;

5. производство и добив на качествена дървесина;

6. формиране и поддържане на разновъзрастни гори.

(2) Видът на възобновителните сечи, интервалите, през които се провеждат, и продължителността на възобновителния период се определят от поставената цел, лесовъдската система за осъществяването ѝ, състоянието на насажденията, условията на месторастение, състава, количеството, качеството и пространственото разположение на подраства.

(3) В насаждения, които се стопанисват като високоствълбени и издънкови за превръщане в семенни, се провеждат сечи с предварително и съпътстващо семенно възобновяване.

(4) В тополови гори и в гори, които се стопанисват като нискоствълбени, се провеждат сечи с последващо възобновяване.

Чл. 22. Възобновителните сечи са постепенни, изборни и голи.

Чл. 23. (1) Постепенните сечи са възобновителни сечи с предварително и съпътстващо семенно възобновяване, при които зреят дървостой се отсича на два или повече пъти през възобновителния период.

(2) Постепенните сечи са краткосрочно-постепенна, постепенна-котловинна, групово-постепенна и неравномерно-постепенна.

Чл. 24. (1) Краткосрочно-постепенната сеч се провежда с цел равномерно възобновяване на насажденията за период до 20 години.

(2) Краткосрочно-постепенната сеч се провежда чрез отсичане на дърветата равномерно по площта на насаждението на 2, 3 или 4 фази.

(3) Подготвителната фаза се провежда в насаждения със склопеност над 0,8, в които липсва възобновяване, като склопеността се намалява до 0,7 – 0,8.

(4) Осемнителната фаза се провежда за създаване на условия за поява на поници и развитие на подраст, като склопеността се намалява до 0,5 за насаждения от светлолюбиви и до 0,6 за насаждения от сенкоиздръжливи дървесни видове.

(5) Осветителната фаза се провежда при покритие над 50 % на площта на насаждението с достатъчно количество подраст.

(6) При провеждане на осветителна фаза склопеността на насаждението се намалява до 0,3 – 0,4, като се отсича до 50 % от запаса му. Когато се цели удължаване на възобновителния период, осветителната фаза може да се проведе на два пъти.

(7) Окончателната фаза се провежда при склопеност на насаждението не по-голяма от 0,4 и покритие над 80 % на площта с достатъчно количество укрепнал подраст.

Чл. 25. (1) Постепенно-котловинната сеч се провежда в гори от светлолюбиви дървесни видове.

(2) В насаждения със склопеност, по-голяма от 0,6, и липса на възобновяване първите сечи се провеждат по правилата на подготвителната и осемнителната фаза на краткосрочно-постепенната сеч.

(3) При наличие на възобновяване в местата с най-голямо количество подраст се отварят котли с площ до 0,2 ха, а площите между котлите се изреждат еднократно равномерно до склопеност не по-малка от 0,5 – 0,6.

(4) Котлите се разширяват, когато по периферията им се появи достатъчно количество подраст. Разширяването продължава до окончателното отсичане на зрелия дървостой.

(5) Възобновителният период на постепенно-котловинната сеч е до 30 години.

(6) Едновременно със сечта във възобновените участъци се провеждат съответните отгледни сечи, включително и отглеждане на подраста.

Чл. 26. (1) Групово-постепенна сеч се провежда във:

1. високостъблени насаждения с преобладание на сенкоиздръжливи дървесни видове;
2. разновъзрастни високостъблени насаждения;
3. високостъблени насаждения от светлолюбиви дървесни видове, когато възобновяването е от сенкоиздръжливи видове или са налице условия за такова възобновяване;

4. бялмурови насаждения;

5. високостъблени чисти и смесени издънкови букови насаждения за превръщане в семенни.

(2) Групово-постепенната сеч се провежда с цел формиране и поддържане на неравномерна възрастова, хоризонтална и вертикална структура с възобновителен период над 30 години.

(3) Групово-постепенната сеч се провежда при спазване на следните правила:

1. дървостоят се отсича постепенно под формата на прозорци, които се разширяват;
2. прозорците се залагат в местата със започнал възобновителен процес;
3. при липса на възобновяване прозорците се залагат на един или два пъти в места със склопеност, по-голяма от 0,6;
4. на 1 ха се залагат до 3 прозорца с диаметър 20 – 25 м;
5. дървостоят около прозорците в ивица с ширина 15 – 20 м се изрежда до склопеност 0,5 – 0,6;
6. разширяването на прозорците се извършва, когато подрастът е в достатъчно количество и е укрепнал;
7. едновременно с разширяването на прозорците във възобновените участъци се провеждат съответните отгледни сечи, включително и отглеждане на подраста.

Чл. 27. (1) Неравномерно-постепенната сеч се провежда за създаване на насаждения със сложна вертикална, хоризонтална и възрастова структура при възобновителен период не по-малък от 40 години за светлолюбивите дървесни видове и не по-малък от 80 години за сенкоиздръжливите.

(2) Сечта по ал. 1 се прилага в насаждения в добро здравословно състояние с площ не по-малка от 5 ха и склопеност над 0,6. Границите на насаждението се запазват до окончателното отсичане на зрелия дървостой.

(3) При провеждане на неравномерно-постепенна сеч в насажденията се оформят участъци за възобновяване, участъци за отглеждане и участъци с висока склопеност, в които се задържа възобновяването, и участъци, в които няма да се провеждат лесовъдски мероприятия.

(4) При неравномерно-постепенната сеч интензивността на сечта е до 30 %, при повтаряемост през 5 до 15 години, в зависимост от възобновителния период и хода на възобновителните процеси.

(5) Сечта започва в зоната около транспортната граница чрез отваряне на прозорци/котли в местата с подраст, а при липса на възобновяване прозорците/котлите се отварят на два пъти. При всяка следваща сеч се разширяват съществуващите прозорци/котли в посока към извозния път, следвайки хода на естественото възобновяване, а при необходимост се отварят нови.

(6) Във възобновените участъци се провеждат съответните отгледни сечи, а в невъзобновените участъци се провеждат мероприятия за възобновяването им.

Чл. 28. По време на провеждане на постепенните сечи се отстранява подлесът, когато затруднява възобновяването.

Чл. 29. (1) Изборни сечи се провеждат във високостъблени гори, като периодически върху цялата площ на насаждението се отсичат единични или групи дървета с определени размери, без да се стига до окончателното му отсичане.

(2) Изборните сечи съчетават едновременно отглеждане и възобновяване на насажденията и се прилагат за постигане и поддържане на неравномерност на пространствената и възрастовата структура на насажденията, както и за подобряване на техните количествени и качествени показатели.

(3) Изборните сечи са единично-изборна и групово-изборна.

Чл. 30. (1) Единично-изборна сеч се провежда в разновъзрастни насаждения с преобладание на сенкоиздръжливи иглолистни дървесни видове с неравномерна вертикална структура.

(2) Сечта се провежда по цялата площ на насаждението, като се отсичат единични или малки групи дървета от различни степени на дебелина. При отсичането им не се допуска отваряне на прозорци с диаметър, по-голям от 1/2 от височината на дървостоя.

(3) Интензивността на сечта е до 20 % от запаса на насаждението, като склопеността на насаждението не се намалява под 0,6.

(4) Повтаряемостта на единично-изборната сеч е през 8 – 10 години.

Чл. 31. (1) Групово-изборна сеч се провежда в насаждения, в които преобладават светлолюбиви дървесни видове, както и в смърчовите високопланински гори.

(2) При групово-изборната сеч по цялата площ на насаждението се отсичат групи дървета с цел оформяне на котли с диаметър от 1 до 1,5 пъти от височината на дървостоя.

(3) Броят на котлите е в зависимост от наклона и изложението на терена.

(4) В пространствата между котлите не се провежда сеч.

(5) След възобновяване на котлите, заложили при предходната сеч, се отварят нови котли, без да се разширяват старите.

(6) При всяко провеждане на сечта общата площ на котлите е равна на отношението на площта на насаждението към периода на превръщане на едновъзрастното насаждение в разновъзрастно, изразен в години, умножено по турнуса на стопанството.

Чл. 32. (1) Голите сечи са възобновителни сечи с последващо възобновяване. Те се провеждат в тополови гори, както и в насаждения, определени за нискоствъблено стопанисване.

(2) За защита на хидромелиоративни системи и съоръжения за предпазване от вредното въздействие на водите голите сечи в ивицата дига – бряг се провеждат на площи до 5 ха.

(3) При ширина на ивицата дига – бряг до 50 м голата сеч се провежда на площи, перпендикулярни на водното течение, с ширина до 150 м.

(4) Следващата гола сеч в случаите по ал. 2 и 3 се провежда не по-рано от 3 години след залесяване на предходното сечище.

(5) Разширяване на площта на сечището в нискоствъблените гори, с изключение на акациевите, се извършва след склопяване на младото насаждение.

Чл. 33. Възобновителните сечи в насаждения, одобрени за базови източници за производство на репродуктивни материали, се провеждат при възраст един клас над определения турнус на сеч.

Раздел III Други сечи

Чл. 34. (1) При наличие на повреди, причинени от биотични и/или абиотични въздействия, за подобряване на здравословното състояние на насажденията, ограничаване и предотвратяване на опасността от каламитети в насажденията се провеждат санитарни сечи.

(2) Интензивността на санитарната сеч е в зависимост от степента на повредите.

(3) При констатиране на повреди, причинени от биотични въздействия, санитарните сечи се провеждат след обследване и с предписание на лесозащитните станции.

(4) Когато се установят повреди, причинени от биотични и/или абиотични въздействия, и състоянието на насаждението отговаря на критериите за провеждане на отгледна или възобновителна сеч, увредените дървета се отсичат по време на съответната сеч.

(5) В случаите, когато се установят повреди върху единично пръснати дървета, причинени от биотични и/или абиотични въздействия, и обемът на дървесината не превишава 10 % от общия запас на насаждението, се провежда санитарно прочистване.

Чл. 35. (1) За защита на бреговете и островите на р. Дунав, както и на създадените хидромелиоративни системи и съоръжения за предпазване от вредното въздействие на водите, във върбовите насаждения се допуска провеждане на главосечна сеч в ивица с ширина 10 – 15 м покрай брега.

(2) Дърветата се сечат на височина до 2 м в зависимост от превишението на терена спрямо средното ниво на реката.

(3) Сечта се повтаря през 3 – 4 години.

Чл. 36. (1) В горите се провеждат технически сечи за:

1. нуждите на ловното стопанство;
2. защита на горските територии от пожари;
3. изграждане и поддържане на обекти по чл. 54, ал. 1 и чл. 153, ал. 1 от Закона за горите;
4. усвояване на дървесина от имоти с променено предназначение, имоти, върху които е учредено право на строеж, право на ползване и сервитути по реда на Закона за горите и Закона за енергетиката;
5. извършване на други дейности, извън посочените в т. 1 – 4.

(2) При провеждане на сечи за създаване на дивечови сечища по ал. 1, т. 1 площта на сечището е не по-голяма от 2 ха и възрастта на насаждението е не повече от 40 години.

Раздел IV

Трансформация на горски насаждения

Чл. 37. (1) За трансформация на насаждения в такива с изборна структура се провежда изборно прореждане.

(2) Изборно прореждане се провежда в чисти и смесени насаждения, доминирани от сенкоиздръжливи иглолистни дървесни видове, в които ще се прилага изборно стопанисване.

(3) Интензивността на сечта при изборно прореждане е до 35 %.

(4) Повторяемостта на сечта се определя от състоянието и структурата на насаждението след проведена предходна сеч, но не по-рано от 5 години.

Чл. 38. (1) Превръщането на издънкови насаждения в семенни е с цел формиране на горски насаждения, в които над 50 % от желаните дървесни видове имат семенен произход.

(2) Превръщането по ал. 1 се извършва с провеждането на отгледни и възобновителни сечи за създаване на условия за семенно възобновяване и отглеждане на надеждни млади семенни дървета.

Чл. 39. (1) За превръщане на издънкови насаждения в семенни може да се прилага средностъблено стопанисване при спазване на следните правила:

1. отсича се 85 – 95 % от запаса на насаждението, като на хектар се оставят 100 – 150 бр. семенници с добри стъблени форми, в добро здравословно състояние и равномерно разпределени върху площта;

2. сечта се повтаря през 20 – 25 години, като се избират нови 60 – 70 броя семенници на хектар, а останалата част се стопанисва издънково при турнус 20 – 25 години;

3. семенниците се стопанисват до възраст 80 – 120 години.

(2) За средностъблено стопанисване се определят насаждения, които отговарят на следните условия:

1. насаждението да е съставено от дървесни видове, които лесно се възобновяват чрез издънки;

2. възрастта на насаждението не може да бъде по-малка от 30 години и по-голяма от 40 години.

3. Средностъблено стопанисване не се допуска в защитните и специалните горски територии по смисъла на Закона за горите.

Чл. 40. (1) Трансформация на гори с изкуствен произход в такива с естествен се извършва чрез комплекс от отгледни и възобновителни сечи, в резултат на които постепенно се създава насаждение, в което над 50 % от дърветата са с естествен семенен произход.

(2) С трансформацията по ал. 1 се реализира природосъобразен дървесен състав в насажденията.

(3) Отгледните сечи се водят с повторяемост и с интензивност, с които върху цялата площ на насаждението или върху част от нея ще се създадат условия за естествена поява и развитие на подходящи семенни дървесни видове.

(4) Възобновителните сечи за трансформация на изкуствени горски насаждения в естествени се провеждат при спазване на изискванията за прилагане на постепенните сечи и групово-изборната сеч и започват след възрастта на количествената зрялост на гората с изкуствен произход.

Чл. 41. (1) Двуетажните насаждения са преходна форма от трансформация на изкуствени насаждения в естествени и от естествена смяна на дървесните видове.

(2) Възобновителните сечи в двуетажните насаждения в зависимост от поставените цели изпълняват една от следните задачи:

1. формиране на смесени насаждения;

2. формиране на разновъзрастни насаждения.

(3) Възобновителните сечи започват при достигане на зрялост на втория етаж и се провеждат едновременно в двата етажа.

Раздел V

Други лесовъдски мероприятия

Чл. 42. (1) С цел подобряване на качеството на произвежданата дървесина и подпомагане процеса на естественото самоокастрияне на дървостойите в насаждения с висок бонитет и в добро здравословно състояние се провежда кастрене на клоните.

(2) Кастрене в иглолистните насаждения се извършва след първото прореждане при максимален диаметър на дърветата до 18 см. Височината на кастрене е 5 – 6 м и може да се извършва еднократно или на два пъти. На кастрене подлежат ограничен брой желани дървета в насаждението.

(3) Кастрене се провежда в тополовите култури с изключение на тези, създадени за производство на биомаса. На кастрене подлежат всички дървета.

(4) Кастрене се допуска за защита на техническата инфраструктура по смисъла на Закона за устройство на територията, както и в крайните редове на защитните горски пояси.

Чл. 43. (1) Мероприятията за подпомагане на възобновяването включват оставяне на семенници, обработка на почвата и мъртвата горска постилка, отстраняване на подлеса, забрана на пашата, разораване на почвата за разкъсване на корените в насаждения за издънково възобновяване с коренови издънки.

(2) При затруднено естествено възобновяване се прилага подпомагане на възобновяването чрез засяване на семена и жълди и залесяване на невъзобновени участъци.

Чл. 44. Мероприятията за опазването на подраства включват прилагане на подходяща техника и технология при сечта и извоза на материалите; почистване на сечищата; ограждане на възобновителните участъци; провеждане на сечта в сезони и срокове, съобразени с биологичните изисквания на дървесните видове, грижи за подраства.

Глава трета

ПРАВИЛА ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА СЕЧИТЕ

Раздел I

Условия и ред за провеждане на сечите

Чл. 45. (1) Сечите в горите се провеждат съгласно предвижданията на горскостопанските планове и програми, ловностопанските планове и плановите за дейности по опазване от пожари.

(2) За извършване на сечта е необходимо:

1. насаждението да е маркирано;

2. да е издадено позволение за сеч.

(3) Без наличие на условията по ал. 1 и 2 е допустимо отсичане на дървета с цел предотвратяване или своевременно потушаване на пожари, както и отсичане на единични дървета с цел предотвратяване на аварийни ситуации, създаващи опасност за живота и здравето на хората.

(4) При ежегодното планиране на насажденията за сеч собствениците на гори, държавните горски стопанства, държавните ловни стопанства, общините – собственици на гори, както и горските сдружения с предимство предвиждат за сеч насаждения:

1. в които сечта от предходната година не е приключила;

2. с влошено санитарно състояние;
 3. с напреднал възобновителен процес;
 4. с пълнота, по-голяма от 0,8, за провеждане на отгледни сечи;
 5. за провеждане на отгледни сечи до склопяването им;
 6. в които са планирани дейности по опазване от пожари.
- (5) Собствениците на гори, както и лицата, на които е предоставено управлението на поземлени имоти в горски територии, задължително провеждат отгледни сечи без материален добив:
1. в случаите, предвидени в горскостопанския план или програма;
 2. когато е дадено предписание за това от регионалната дирекция по горите.
- (6) Сечта по ал. 4, т. 2 се провежда в срока, определен в предписанието.
- (7) За усвояване на дървесина от имоти с променено предназначение, имоти, върху които е учредено право на строеж, право на ползване и сервитут по реда на Закона за горите и Закона за енергетиката, сечите се провеждат на основание на съответната заповед или договор, без да е необходимо да са предвидени в горскостопански план или програма.
- (8) За усвояване на дървесина от имоти, върху които е възникнал сервитут по силата на специален закон, сечите се провеждат, без да е необходимо да са предвидени в горскостопански план или програма.
- Чл. 46.** (1) Провеждането на сечи с изследователска и опитна цел се допуска след разрешение на изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по горите. Когато сечта се извършва в гори – собственост на физически лица, юридически лица и общини, разрешението се дава след представяне на писмено съгласие на собственика.
- (2) Изискването по ал. 1 не се прилага за провеждане на сечи в гори, предоставени за изследователска и учебно-опитна дейност.
- Чл. 47.** (1) При провеждане на сечите лицата, извършващи добив на дървесина, са длъжни да:
1. сечат само определените и отбелязани за сеч дървета, а при гола сеч – всички дървета върху площта на сечището без забранените за сеч дървета, указани в позволителното за сеч;
 2. пазят от повреди немаркираните дървета, подраства и младиняка;
 3. пазят граничните знаци и марките на маркираните дървета за сеч;
 4. повялят дърветата така, че да пазят от задръстване пътища, реки, канали, просеки и др.;
 5. спазват установените правила и изисквания за техническа и пожарна безопасност при работа в горите;
 6. спазват одобрения технологичен план за добив на дървесина.
- (2) Дърветата се сечат ниско до земята. Височината на пъна, мерена от горната му страна, не трябва да надвишава 5 см – за пълнове с диаметър до 20 см, и една четвърт от диаметъра му – за пълнове с диаметър над 20 см.
- (3) Ограничението за височината на пъна по ал. 2 не се отнася при провеждане на сечи без материален добив, както и при опасност от лавини, свлачища и грохоти.
- Чл. 48.** (1) При добива на дървесина се извършва почистване на сечищата от вършината, отпада и неизползваемата дървесина чрез:
1. изнасяне извън сечищата;
 2. събиране на купчини в сечищата;
 3. разхвърляне в сечището;
 4. нареждане по хоризонталите във вид на ленти или по извозните пътища;
 5. изгаряне в случаите на каламитет.
- (2) Почистването на сечищата при провеждане на възобновителните сечи се извършва по начин, който не уврежда подраства и не затруднява възобновителния процес.

Раздел II

Маркиране на насажденията за сеч

- Чл. 49.** (1) Маркирането на насажденията за сеч включва дейностите по определяне и отбелязване на дърветата за сеч.
- (2) Маркирането на насажденията, предвидени за сеч, се извършва съобразно състоянието на насажденията, предвижданията в горскостопанския план или програма и при условията и реда, определени в тази наредба.
- Чл. 50.** (1) Маркирането се извършва от лица, вписани в публичния регистър по чл. 235 от Закона за горите за дейността „маркиране на насаждения, предвидени за сеч“.
- (2) Определените за сеч дървета се отбелязват на височина 130 см с видим знак, неувреждащ кората им.
- (3) Освен по начина, посочен в ал. 2, определените за сеч дървета с диаметър 18 см и по-голям от 18 см, измерен на височина 130 см, се отбелязват и с контролна горска марка, когато насаждението е на възраст повече от 40 години или когато в насаждението е предвидена възобновителна сеч.
- (4) Контролната горска марка по ал. 3 се поставя в основата на стъблото от долната страна на склона или на някои от повърхностните корени, така че след отсичане на дървото марката да остане и да е видима.
- (5) Забранява се сеч на немаркирани дървета с изключение на случаите, когато:
1. е разрешено цялостно отсичане на дървостоя върху ограничена площ;
 2. сечта се извършва за предотваряване или своевременно потушаване на пожари;
 3. се извършва сеч на единични дървета с цел предотвратяване на аварийни ситуации, създаващи опасност за живота и здравето на хората.
- (6) Ограничаването на площта при цялостно отсичане на дървостоя се извършва чрез маркиране с контролна горска марка в основата на стъблата на крайните дървета, определени за сеч, както и с отбелязване с видим знак върху оставащите крайни дървета.
- (7) Лицето, извършващо маркирането, предлага технология за добив на дървесината, която се отразява в карнет-описа.
- (8) Извозните пътища, технологичните просеки и трасетата за въжените линии се ограничават с видим знак върху оставащите на корен дървета.
- (9) За запазване на единични дървета, когато е разрешено цялостно отсичане на дървостоя, оставащите на корен дървета се отбелязват с видим знак на височина 130 см по начин, неувреждащ кората. Начинът на отбелязване се отразява в карнет-описа и технологичния план за добив на дървесина.
- (10) За извършеното маркиране се изготвя карнет-опис по образец, утвърден от изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по горите.
- (11) Изчисляването на обема и категориите на маркираната дървесина се извършва по утвърдена от изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по горите нормативно-справочна база и/или по действащия горскостопански план или програма. Резултатът от изчисляването се вписва в карнет-описа. За случаите, когато изчислението се извършва по нормативно-справочната база, резултатът се вписва и в сортиментна ведомост по образец, утвърден от изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по горите, която е неразделна част от карнет-описа.
- (12) Сортиментна ведомост се изготвя задължително за високоствълбени насаждения, в които ще се провеждат възобновителни сечи.
- (13) Карнет-описът се подписва от лицето, извършило маркирането, и се одобрява от:
1. директора на съответното държавно горско стопанство или държавно ловно стопанство или оправомощени от него длъжностни лица с висше лесовъдско образование – за горските територии – държавна собственост, както и за такива, предоставени им за управление въз основа на договор;
 2. оправомощено от кмета на съответната община лице с висше лесовъдско образование, регистрирано в публичния регистър за упражняване на лесовъдска практика – за горските територии – общинска собственост, както и за такива, предоставени на общината за управление въз основа на договор.
- (14) Маркирането, както и изготвените карнет-опис и сортиментна ведомост са валидни за срок до 3 години след изтичане на годината, в която е извършено маркирането.
- Чл. 51.** Горската семеконтролна станция осъществява контрол на маркирането в семепроизводствени насаждения и съгласува карнет-описа и протокола за освидетелстване на сечището.

Раздел III

Условия и ред за издаване на позволително за сеч

- Чл. 52.** (1) Сечите се провеждат въз основа на писмено позволително, издадено от лицата по чл. 108, ал. 1 от Закона за горите.
- (2) Позволително за сеч за гори – държавна и общинска собственост, се издава, когато:
1. насаждението е предвидено за сеч в горскостопански план, програма или планове за ловностопански дейности и за дейности по опазване от пожари, с изключение на случаите по чл. 45, ал. 6 и 7, чл. 46, чл. 50, ал. 5, т. 2 и 3, както и за провеждане на сечи във връзка с изграждане на обекти по чл. 153, ал. 1 от Закона за горите;
 2. насаждението е маркирано;

3. има одобрен карнет-опис и одобрен технологичен план за добив на дървесина.
- (3) Позволително за сеч за гори – собственост на физически и/или юридически лица, се издава, когато:
- насаждението е предвидено за сеч в горскостопански план, програма или планове за ловностопански дейности и за дейности по опазване от пожари, с изключение на случаите по чл. 45, ал. 6 и 7, чл. 46, чл. 50, ал. 5, т. 2 и 3, както и за провеждане на сечи във връзка с изграждане на обекти по чл. 153, ал. 1 от Закона за горите;
 - насаждението е маркирано за предвидената сеч и са спазени правилата по чл. 50;
 - има изготвен карнет-опис и одобрен технологичен план за добив на дървесина.
- (4) При провеждане на санитарно прочистване позволителното за сеч се издава, когато определените за сеч дървета са маркирани и е изготвен инвентаризационен опис по образец, утвърден от изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по горите.
- (5) Инвентаризационният опис се изготвя от лица, вписани в публичния регистър по чл. 235 от Закона за горите за дейността „маркиране на насаждения, предвидени за сеч“, и се утвърждава от регионалната дирекция по горите.
- (6) Позволително се издава поотделно за всяко насаждение или за имот и насаждение и в него се определят сроковете за сеч и извоз.
- (7) По обективни причини сроковете за сеч и извоз могат да бъдат продължавани от лицата, издали позволителното за сеч. При всички случаи срокът за сеч и извоз не може да бъде по-дълъг от края на календарната година, за която е издадено позволителното за сеч.
- (8) Продължаването на сроковете за сеч и извоз до временен склад се разрешава преди изтичането им по писмено искане на лицето, на което е издадено позволителното за сеч, като се отразява в интернет информационната система на Изпълнителната агенция по горите и в отпечатаните екземпляри на позволителното. Сроковете се считат продължени от момента на отразяване на промяната в интернет информационната система на Изпълнителната агенция по горите.
- (9) Когато физически и юридически лица – собственици на поземлени имоти в горски територии, са възложили извършването на добива на дървесина в имотите им по реда на чл. 186 от Закона за горите, продължаването на сроковете за сеч и извоз се допуска след писмено съгласие на собственика.
- (10) Позволително за сеч в насаждения, в които ще се провежда сеч без материален добив, се издава, без да са налице изискванията по ал. 2, т. 2 и 3 и ал. 3, т. 2 и 3, като се определя само срок за сеч.
- (11) Позволително за сеч в насаждения за производство на плодове се издава, ако насаждението е инвентаризирано и карнет-описът е заверен от регионалната дирекция по горите, без да е налице изискването по ал. 2, т. 1.
- Чл. 53.** (1) Технологичният план по чл. 52, ал. 2, т. 3 и ал. 3, т. 3 се изготвя от лице, регистрирано в публичния регистър за упражняване на лесовъдска практика по чл. 235 от Закона за горите, и се одобрява от лицата по чл. 108, ал. 1 от Закона за горите.
- (2) В технологичния план се определят:
- техниката и технологията за извършване на сечта и извоза на дървесината;
 - местоположението на временните горски складове;
 - средствата и методите на безопасност за изпълнение на основните технологични операции;
 - мерките за опазване на оставащите на корен дървета, подраства, младияка и почвата;
 - схемата на съществуващите и проектираните извозни пътища, технологични просеки и трасета за въжени линии;
 - допустимата широчина на проектираните извозни пътища, технологични просеки и трасета за въжени линии и разстоянията между тях;
 - начинът на почистване на сечището.
- (3) Местоположението на временния склад по ал. 2, т. 2 се определя, така че:
- временният склад да не е в границите на населените места и да не съвпада с друг временен склад;
 - извозните пътища да не преминават през населено място;
 - да не се извършва извоз на дървесина по пътища от републиканската и общинската пътна мрежа, определени в Закона за пътищата.
- (4) В случаите, когато в одобрения технологичен план са проектирани извозни пътища, технологични просеки и трасета за въжени линии и се налага отсичане на немаркирани дървета, позволителното за сеч се издава след маркирането им и включването им в карнет-описа на насаждението.
- (5) Технологичният план се изготвя по образец, утвърден от изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по горите.
- Чл. 54.** (1) За издаване на позволително за сеч в горски територии – собственост на физически лица и/или на юридически лица, е необходимо да бъдат спазени изискванията по чл. 52, ал. 3, както и да се представят следните документи:
- копия от документ за собственост и валидна скица на имота;
 - удостоверение за наследници – когато гората е възстановена на наследниците на починал собственик или при смърт на собственика на имота;
 - договор, по силата на който собственик е възложил добива в имота – в случаите на чл. 186, ал. 1, т. 2 от Закона за горите, или декларация, че са налице обстоятелствата по чл. 186, ал. 1, т. 1 от Закона за горите;
 - нотариално заверено пълномощно от собственик – когато искането е от несобственик с изключение на случаите по т. 3.
- (2) В случаите на съсобственост, когато позволително за сеч е издадено по искане на един от съсобствениците, отношенията между него и останалите съсобственици се уреждат по реда на Закона за собствеността.
- (3) За издаване на позволително за сеч за горски територии – собственост на физически лица и/или на юридически лица, обединени в горско сдружение, не се изискват документите по ал. 1.
- Чл. 55.** (1) Позволително за сеч за горски територии – собственост на физически лица и/или на юридически лица, се издава само за имоти, чиито граници са трайно обозначени на терена.
- (2) Средствата за обозначаване границите на имотите на терена са за сметка на техните собственици.
- (3) Забранява се унищожаването, повреждането или преместването на трайни знаци за обозначаване на границите на горските имоти.
- Чл. 56.** (1) Позволителното за сеч се издава чрез интернет информационната система на Изпълнителната агенция по горите.
- (2) Позволителното се издава от лицата по чл. 108, ал. 1 от Закона за горите, на които е предоставен достъп до информационната система по ал. 1.
- (3) Позволителното се отпечатва в два екземпляра и се подписва от лицето по ал. 2 и от лице, вписано в публичния регистър по чл. 235 от Закона за горите за дейността „планиране и организация на добива на дървесина“, на което е издадено позволителното.
- (4) Условието и редът за предоставяне и отнемане на достъпа до системата по ал. 1 се определят със заповед на изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по горите.
- Чл. 57.** Позволително за сеч, издадено по реда на наредбата, се обезсилва:
- когато е издадено въз основа на документ, който по надлежния съдебен ред е признат за подправен, неистински или с невярно съдържание;
 - по искане на собственика или на горското сдружение, сключили договор по реда на чл. 108, ал. 1, т. 3 и 4 от Закона за горите, подадено в съответната регионална дирекция по горите;
 - по мотивирано искане на лицето, на което е издадено позволителното за сеч, или на търговеца, извършващ дейността;
 - при отписване на търговеца, който извършва добив на дървесина, от регистъра по чл. 241 от Закона за горите;
 - при отписване на лицето, на което е издадено позволителното, от публичния регистър по чл. 235 от Закона за горите;
 - когато в насаждението се провежда сеч, която не съответства на разрешената с позволителното;
 - маркирането е извършено в нарушение на правилата за съответната сеч, вследствие на което се налага ново маркиране;
 - когато позволителното е издадено в нарушение на чл. 52 – 56;
 - когато сечта се извършва в нарушение на правилата за сеч по чл. 47, ал. 1, т. 1 – 3;
 - когато в резултат на биотични и абиотични въздействия са настъпили повреди, вследствие на които се налага провеждане на сеч, различна от разрешената.
- Чл. 58.** (1) Позволителното за сеч се обезсилва със заповед на:
- директорите на държавните горски стопанства, държавните ловни стопанства и учебно-опитните горски стопанства за горските територии, предоставени им за управление;
 - кметовете на общини – за горските територии – общинска собственост;
 - директорите на регионалните дирекции по горите – за всички горски територии.
- (2) В срок не по-късно от два дни от издаване на заповедта лицата по ал. 1, т. 1 и 2 изпращат копие от нея в съответната регионална дирекция по горите.
- (3) Заповедта за обезсилване на позволителното се отразява незабавно от съответната регионална дирекция по горите в интернет информационната система на Изпълнителната агенция по горите.
- (4) Заповедта по ал. 1 се връчва на:
- лицето, на което е издадено позволителното за сеч – за незабавно изпълнение;
 - лицето, което е издадо позволителното за сеч.
- (5) Лицето по ал. 4, т. 2 освидетелства сечището в срок 7 дни от връчване на заповедта за обезсилване на позволителното за сеч.
- (6) Обезсилването на позволителното за сеч подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Чл. 59. (1) Сечта в насажденията може да бъде временно спряна, когато:

1. не се спазват правилата за сеч по чл. 47, ал. 1, т. 4 – 6, ал. 2 и 3, както и сроковете по чл. 103, ал. 1 от Закона за горите;
2. сечището не се почиства по реда, посочен в технологичния план и позволителното за сеч;
3. не се спазват други изисквания, определени в технологичния план и в позволителното за сеч.

(2) Спирането на сечта се налага до отстраняване на нарушенията.

Чл. 60. (1) Сечта в насаждението се спира със заповед на:

1. директорите на държавните горски стопанства, държавните ловни стопанства и учебно-опитните горски стопанства за горските територии, предоставени им за управление;
 2. кметовете на общини – за горските територии – общинска собственост;
 3. директорите на регионалните дирекции по горите – за всички горски територии.
- (2) В заповедта по ал. 1 се дават предписания и срокове за отстраняване на нарушенията.
- (3) В срок не по-късно от два дни от издаване на заповедта лицата по ал. 1, т. 1 и 2 изпращат копие от нея в съответната регионална дирекция по горите.

(4) Заповедта за спиране на сечта подлежи на незабавно изпълнение.

(5) Спирането на сечта подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(6) След отстраняване на нарушенията лицето по ал. 1 отменя заповедта за спиране на сечта. Когато заповедта е издадена от лицата по ал. 1, т. 1 и 2, същите уведомяват писмено регионалната дирекция по горите.

(7) Заповедта по ал. 1, както и заповедта за отмяна на заповедта за спиране на сечта се отразяват незабавно от съответната регионална дирекция по горите в интернет информационната система на Изпълнителната агенция по горите.

Чл. 61. До освидетелстване на сечището лицето, на което е издадено позволителното за сеч, носи отговорност и осъществява контрол по спазване изискванията на чл. 47 и 48, както и за изпълнение на технологичния план за добив на дървесина.

Чл. 62. (1) В срок до 30 дни след приключване на сечта лицето, издало позволителното за сеч, съставя протокол за освидетелстване на сечището по образец, утвърден от изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по горите.

(2) Протоколът за освидетелстване на сечището се подписва и от лицето, на което е издадено позволителното за сеч, и се регистрира в интернет информационната система на Изпълнителната агенция по горите в срока по ал. 1.

(3) В случай на смърт, както и при невиновна невъзможност на лицето, издало позволителното за сеч, да освидетелства сечището протокол за освидетелстване се издава от друго лице по чл. 108, ал. 1 от Закона за горите, определено от:

1. директора на съответното държавно горско стопанство, държавно ловно стопанство, учебно-опитно горско стопанство или кмета на общината – за горските територии – държавна или общинска собственост, както и за такива, предоставени им за управление;
2. председателя или управителя на съответното горско сдружение – за горските територии, стопанисвани и управлявани от сдружението;
3. собственика на горската територия – в останалите случаи.

(4) При виновна невъзможност на лицето, издало позволителното за сеч, да освидетелства сечището протокол за освидетелстване се издава от друго лице по чл. 108, ал. 1 от Закона за горите, определено от съответната регионална дирекция по горите.

(5) Протоколът за освидетелстване на сечището се регистрира в интернет информационната система на Изпълнителната агенция по горите от лицето, което е освидетелствало сечището.

Чл. 63. За проведените сечи държавното горско стопанство, държавното ловно стопанство, общините – собственици на гори, както и горските сдружения водят регистър по образец, утвърден от изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по горите.

Чл. 64. (1) Държавното горско стопанство, държавното ловно стопанство, общините – собственици на гори, горските сдружения, както и лицата по чл. 108, ал. 1, т. 4 от Закона за горите водят досие за всяко насаждение, в което се провежда сеч. Досието съдържа:

1. карнет-описа, а в случаите по чл. 50, ал. 11 и 12 – и сортиментната ведомост;
2. технологичния план за добив на дървесина;
3. позволителните за сеч;
4. протоколите за освидетелстване на сечището;
5. опис на превозните билети за транспортиране на дървесина от временен склад;
6. документите по чл. 54;
7. други документи, свързани с добива на дървесина.

(2) В едномесечен срок от освидетелстване на сечището лицата по чл. 108, ал. 1, т. 4 от Закона за горите са длъжни да предадат с приемателно-предавателен протокол досието на насаждението на собственика на имота, с който е сключен договор.

(3) Когато управлението на горска територия е предоставено с договор на държавно горско стопанство, държавно ловно стопанство, общинска горска структура, както и на физически лица или търговци, вписани в регистрите по чл. 235 и 241 от Закона за горите, в едномесечен срок от изтичане срока на договора същите са длъжни да предадат с приемателно-предавателен протокол досието на насаждението на собственика на имота, с който е сключен договорът.

(4) Досиетата по ал. 1, както и протоколите по ал. 2 и 3 се съхраняват до изтичане срока на горскостопанския план или програма, но не по-малко от пет години от датата на издаване на протокола за освидетелстване на сечището.

(5) Лицата по ал. 2 и 3 съхраняват копие от предаденото на собственика досие на насаждението за срока по ал. 4.

Глава четвърта

СИСТЕМА ОТ РЕЖИМИ И МЕРКИ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ГОРИТЕ, ПОПАДАЩИ В ГОРСКИТЕ ТИПОВЕ ПРИРОДНИ МЕСТООБИТАНИЯ

Чл. 65. (1) Стопанисването на горите, попадащи в горските типове природни местообитания, посочени в приложението, включва в границите на защитените зони по Закона за биологичното разнообразие, се извършва по начин, който поддържа или възстановява тяхното благоприятно състояние.

(2) Принципиите и режимите за стопанисване на горите по ал. 1 обхващат лесовъдските системи, които ще се прилагат в тях, както и ограниченията, позволените и препоръчителните дейности за постигане на благоприятно състояние на типовете природни местообитания и са:

1. толериране на местните растителни видове;
2. забрана за залесяване с чужди видове и/или произходи, както и залесяване на естествените открити пространства в местообитанието с изключение на мероприятия за защита от порои и ерозия;
3. при възникване на едроплощни природни нарушения е препоръчително част от засегнатата площ да не се залесява, а да се остави на естествената сукцесия;
4. ограничаване прилагането на лесовъдски системи за нискоствъблено и за едновъзрастно стопанисване на горите;
5. съхраняване на характеристиките за местообитанието дървесни видове и произходи при провеждане на лесовъдските дейности;
6. трансформация на горскостопанските дейности от едроплощни към дребноплощни;
7. поддържане на мъртва дървесина до 10 м³ на хектар;
8. запазване на дървета с хралупи, единични и групи от стари дървета;
9. прилагане на природосъобразни технологии при провеждане на горскостопанските дейности;
10. запазване целостта на ландшафта при планиране на горски пътища и на съпровождащата горскостопанската дейност инфраструктура;
11. поддържане на зони около постоянните водни течения с ширина не по-малка от 15 метра, в които не се провеждат сечи или се провеждат с интензивност не по-голяма от 5 % от запаса на насажденията.

Чл. 66. (1) В зависимост от особеностите на дървесните видове и състоянието на насажденията, попадащи в горските типове природни местообитания по приложението, за възобновяването им с предимство се провеждат постепенно-котловинна, групово-постепенна, неравномерно-постепенна и изборна сеч.

(2) Допуска се провеждане на краткосрочно-постепенна сеч във:

1. церовите гори;
2. издънкови гори за превръщане в семенни с влошено състояние.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на тази наредба:

1. „Възобновителен период“ е периодът от започване на възобновителната сеч до окончателното отсичане на зрелия дървостой, определен в години.
2. „Възраст на количествена зрялост“ е възрастта, в която насаждението произвежда максимално количество дървесина.
3. „Двуетажни насаждения“ са насаждения, съставени от видове с противоположни изисквания към светлината, при които светлолюбивите формират първи етаж, а сенкоиздръжливите – втори етаж. Минималната пълнота на всеки етаж поотделно е над 0,3.

Разликата във възрастта на двата етажа е не по-голяма от два класа на възраст.

4. „Диференциация на структурата на насаждението“ е степен на разнообразие на структурата на насаждението и параметрите на отделните дървета (диаметър, височина, корона и др.).

5. „Добри фенотипни признаци“ са външни видими и измерими признаци на дървета, като бърз растеж, тясна корона, фини клони, форми с ценна дървесина (косвено определена по кората), устойчивост на болести и вредители.

6. „Достатъчно количество подраст“ е броят на жизнените фиданки на един хектар от желани дървесни видове, които могат да формират пълноценно младо насаждение след окончателно отсичане на зрялото насаждение, и е, както следва:

Достатъчно количество подраст на 1 хектар(ха) за 100 % покритие на площта:

Дървесен вид	Бр./ха преди осветителна фаза или отваряне на котли и прозорци	Бр./ха преди окончателна фаза или разширяване на котли и прозорци	Бр./ха след окончателна фаза или разширяване на котли и прозорци
бяла мура	37 000	19 000	8000
бял бор	23 000	13 000	5000
смърч	25 000	18 000	10 000
ела	86 000	65 000	44 000
черен бор	13 000	8000	4000
бук	35 000	18 000	8000
дъб и кестен	31 000		
	поници до 1/3	21 000	11 000
цер	25 000		
	поници до 1/3	14 000	8500
обикн. габър	9000	6000	4000
бреза	25 000	8000	5000
липа	9000	6000	4000
ясен	132 000		
	поници до 1/3	47 000	13 000
черна елша	8000	5000	3000
източен чинар	4000	2000	2000

7. „Дървета на бъдещето“ са дървета от желани дървесни видове с добър растеж, добра стъблена форма и корона, от които в зряла възраст се очаква да се добие определен сортимент с необходимите качества.

8. „Дървостой“ е съвкупността от дърветата в насаждението.

9. „Едновъзрастно насаждение“ е насаждение, в което разликата във възрастта на дърветата е в рамките на един клас на възраст. За високостъблените насаждения един клас на възраст е 20 години, а за издънковите за превръщане, нискостъблените и тополовите насаждения – 5 години.

10. „Запас“ е обемът на дървесината на надземната част на дърветата, изразена в плътни куб. м.

11. „Интензивността на сечта“ е отношението на обема на предвидената за сеч дървесина към общия запас на насаждението, изразено в проценти.

12. „Котел“ е площ, която се формира в резултат на отсичане на единични или група дървета за създаване на условия за възобновяване, с диаметър, по-голям от 2/3 от средната височина на насаждението.

13. „Лесовъдска система“ е планираната дългосрочна програма на лесовъдските дейности през целия живот на насаждението. В зависимост от метода на възобновяване – от семена или издънки, лесовъдските системи са:

- а) за високостъблено стопанисване на горите;
- б) за издънково стопанисване на горите.

В зависимост от възрастовата структура на насажденията, която се формира, лесовъдските системи са:

- а) за едновъзрастно стопанисване на горите;
- б) за разновъзрастно стопанисване на горите.

14. „Механична устойчивост“ е способността на насаждението и/или на отделните дървета в него да устоят на очаквани натоварвания от абнотични въздействия (вятър, сняг и др.).

15. „Насаждение“ е основна пространствена единица при разделянето на гората, основаваща се на топографските особености на релефа и с обща цел на стопанисване.

16. „Неравномерна вертикална структура“ е разпределение на короните на дърветата в цялото вертикално пространство на насаждението, при което няма ясно изразена етажност.

17. „Подлес“ са храсти и дървесни видове, на които не се разчита за възобновяване и които по различни причини не могат да достигнат височината на основния дървостой.

18. „Подраст“ са екземпляри със семенен произход от дървесни видове на възраст над една година, появили се по естествен път или изкуствено внесени под склопа на зряла дървостой, на които се разчита за възобновяване на насаждението.

19. „Полов диморфизъм“ е формиране в различни части от короната на дървото на клони, носещи само мъжки или само женски цветове.

20. „Поници“ са естествени семенни фиданки на възраст до една година.

21. „Прозорец“ е площ, която се формира в резултат на отсичане на единични или група дървета за създаване на условия за възобновяване, с диаметър до 2/3 от средната височина на насаждението.

22. „Произход на насажденията“ е начинът на възникване и създаване на насажденията. Според начина на възникване насажденията са семенни и издънкови, а според начина на създаване – естествени и изкуствени.

23. „Пълнота“ е съотношение на кръговата площ на конкретно насаждение спрямо кръговата площ на еталонно насаждение. Изразява се в десети от единицата. Кръговата площ е сумата от площите на напречните сечения на дървесните стъбла в насаждението, измерени на височина 1,30 м. Изразява се в кв.м/ха.

24. „Разновъзрастно насаждение“ е насаждение, в което разликата във възрастта на дърветата е по-голяма от един клас на възраст.

25. „Ранно доминиращи дървета“ са в повечето случаи дървета, които поради дългия период на растеж без конкуренция се отличават с големи корони, ниска степен на самоокастреност и незадоволително качество на стъблата.

26. „Семенници“ са дървета от старото насаждение, които се оставят с цел да се подпомогне неговото възобновяване.

27. „Склопеност на насаждението“ е степента на доближеност на короните на дърветата. Определянето се извършва чрез определяне на площта на хоризонталната проекция на короните на дърветата като процент от общата хоризонтална проекция на площта на насаждението. Изразява се в десети от единицата.

28. „Склопяване на насаждението“ е моментът, когато проекциите на короните на дърветата покрият над 75 % от площта на насаждението.

29. „Смесени насаждения“ са насаждения, в които се срещат повече от един дървесен вид със запас, по-голям от 1/10 от общия запас на насаждението.

30. „Структура на насаждението“ е разположението на дърветата и техните части във вертикалното и хоризонталното пространство на насаждението.

31. „Тополови гори“ са естествени и изкуствено създадени насаждения от тополи, трепетлики и върби.

32. „Транспортна граница“ е най-отдалечената от извозния път усвоима част на насаждението.

33. „Турнус на стопанството“ е периодът от години, през които се извършва изборна сеч в обособените участъци за изборно стопанисване.

34. „Укрепнал подраст“ е подраст с височина на жизнените фиданки, които могат да формират пълноценно младо насаждение след окончателно изсичане на зрялото насаждение, както следва:

Насаждения	Височина на подраста, см
Бялборови	30 – 35
Черборови	50 – 60
Смърчови	60 – 80
Дъбови	30 – 60
Лонгозни	50 – 80
Букови	50 – 60
Буково-габъррови	70 – 80
Габъррови	над 50
Липови	50 – 80

35. „Хомогенизация на вертикалната структура“ е процес, който води до формиране на просто по структура насаждение, в което короните на доминиращите дървета са разположени само в един ясно дефиниран етаж.

36. „Чисти насаждения“ са насаждения, в които има дървета само от един вид или дърветата от други видове са със запас не по-голям от 1/10 от общия запас на насаждението.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Тази наредба отменя Наредба № 33 от 2004 г. за видовете сечи и методите за тяхното провеждане (ДВ, бр. 70 от 2004 г.).

§ 3. (1) До одобряването на горскостопанските планове и програми по реда на Закона за горите маркирането се извършва и сечите се провеждат съгласно предвижданията на лесоустройствените проекти, планове и програми.

(2) В случаите, когато в съответния проект, план или програма по ал. 1 се налага изменение на вида на сечта или не е предвидена сеч, собствениците на гори или лицата, на които е предоставено управлението на съответната горска територия, предлагат промяна в съответния лесоустройствен проект, план или програма.

(3) Предложението за промяна на вида на сечта се подава до съответната регионална дирекция по горите, придружено със:

1. попълнено план-извлечение по образец, утвърден от изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по горите;

2. обяснителна записка, в която се посочва основанието, налагащо промяната;

3. скица – когато предлаганата сеч ще се провежда в част от насаждението.

(4) Необходимостта от промяната по ал. 2 се установява от комисия, назначена от:

1. изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по горите или оправомощено от него длъжностно лице – когато се предлага промяна в утвърден лесоустройствен проект;

2. директора на регионалната дирекция по горите или оправомощено от него длъжностно лице – когато се предлага промяна в утвърден лесоустройствен план или програма.

(5) В комисията по ал. 4 задължително се включва представител на съответната:

1. лесозащитна станция, когато с промяната на вида на сечта се предвижда провеждане на санитарна сеч, следствие на биотични въздействия;

2. горска семеконтролна станция, когато се предлага промяна на вида на сечта в семепроизводствени насаждения и в насаждения с регистрирани източници за добив на горски репродуктивни материали;

3. дирекция на природния парк, когато промяната на сечта е в насаждение на територията на природен парк.

(6) В едномесечен срок от постъпване на предложението комисията изготвя протокол за работата си, с който се произнася относно необходимостта от промяната.

(7) Въз основа на протокола на комисията и решение или становище на компетентния орган по околна среда съответният орган по ал. 4 одобрява или мотивирано отказва да одобри план-извлечението за промяна на вида на сечта.

(8) Когато лесоустройственият проект, план или програма са в процес на изработване, сечите се провеждат въз основа на план-извлечение, което се съгласува с лицето, на което е възложено изработването на съответния проект, план или програма.

§ 4. (1) За усвояване на дървесина от имоти с променено предназначение, имоти, върху които е учредено право на строеж, право на ползване и сервитут по реда на Закона за горите и Закона за енергетиката, сечите се провеждат на основание съответната заповед или договор, без да е необходимо да са предвидени в лесоустройствените проекти, планове и програми.

(2) За усвояване на дървесина от имоти, върху които е възникнал сервитут по силата на специален закон, сечите се провеждат, без да е необходимо да са предвидени в лесоустройствените проекти, планове и програми.

§ 5. (1) До одобряването на горскостопанските планове и програми по реда на Закона за горите разрешителните за сеч се издават, когато насажденията са предвидени за сеч в лесоустройствени проекти, планове и програми или план-извлечение за промяната им, с изключение на случаите, посочени в § 4.

(2) Издадените до влизането в сила на Закона за горите (ДВ, бр. 19 от 2011 г.) разрешителни за сеч и извоз запазват действието си до изтичане на сроковете, определени в тях, а протоколите за освидетелстване на съответните сечища се издават по досегашния ред по образца, утвърден със Заповед № 2087 от 17.12.2008 г. на председателя на Държавната агенция по горите (ДВ, бр. 10 от 2009 г.).

(3) Издадените до влизането в сила на Закона за горите разрешителни за сеч и извоз за провеждане на гола сеч, която не е проведена до 9 април 2011 г., запазват действието си само когато след влизане в сила на закона издаденото разрешително не е в противоречие с чл. 104, ал. 1 и чл. 105 от закона.

(4) По обективни причини сроковете за сеч и извоз могат да бъдат продължавани от лицата, издали разрешителното за сеч, но не по-късно от 31.12.2011 г.

(5) Продължаването на сроковете за сеч и извоз се разрешава преди изтичането им по писмено искане на лицето, на което е издадено разрешителното за сеч.

(6) Досиетата на насажденията, за които са издадени разрешителни за сеч и извоз до деня на влизане в сила на Закона за горите, се съхраняват от държавните горски стопанства и държавните ловни стопанства до изтичане срока на лесоустройствения проект, план или програма, но не по-малко от пет години от датата на издаване на протокола за освидетелстване на сечището.

(7) При постъпване на искане от собственика държавните горски стопанства и държавните ловни стопанства му предават с приемателно-предавателен протокол досиетата по ал. 6. Собственикът е длъжен да съхранява досиетата до изтичане срока на лесоустройствения проект, план или програма, но не по-малко от пет години от датата на издаване на протокола за освидетелстване на сечището.

(8) Държавните горски стопанства и държавните ловни стопанства съхраняват копие от предаденото на собственика досие на насаждението по ал. 7.

§ 6. (1) До влизане в сила на наредбата по чл. 152, ал. 2 от Закона за горите (ДВ, бр. 19 от 2011 г.) разрешителното за сеч за усвояване на дървесина във връзка с изграждането на обекти по чл. 153, ал. 1 от Закона за горите се извършва въз основа на одобрено по реда на § 3 план-извлечение и въз основа на писмено съгласие от собствениците, когато площта, върху която ще се изграждат обектите, е на различните собственици.

(2) Разпоредбата по ал. 1 не се прилага за изграждането на извозни пътища, технологични просеки и трасета на въжени линии, включени в технологичния план за добив на дървесина.

§ 7. Утвърдената до влизане в сила на тази наредба нормативно-справочна база за изчисляване на обема и категориите на маркираната дървесина запазва действието си и се прилага до утвърждаване на нова.

§ 8. Утвърдените до влизане в сила на тази наредба разработки за прилагане на видовете сечи запазват действието си и се прилагат до утвърждаване на нови.

§ 9. Контрол по изпълнение на наредбата се упражнява от Изпълнителната агенция по горите и нейните структури.

§ 10. Изпълнението на наредбата се възлага на изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по горите.

§ 11. Наредбата се приема на основание чл. 101, ал. 3 от Закона за горите.

За министър: **Св. Боянова**

Приложение към чл. 65, ал. 1

Горски типове природни местообитания, включени в границите на защитените зони по Закона за биологичното разнообразие

Код	Местообитание
2180	Облесени дюни
4070*	Храстови съобщества с <i>Pinus mugo</i>
4080	Субарктични храсталаци от <i>Salix</i> spp.
40A0*	Субконтинентални пери-панонски храстови съобщества
5130	Съобщества на <i>Juniperus communis</i> върху варовик
5210	Храсталаци с <i>Juniperus</i> spp.
9110	Букови гори от типа <i>Luzulo-Fagetum</i>
9130	Букови гори от типа <i>Asperulo-Fagetum</i>
9150	Термофилни букови гори (<i>Cephalanthero-Fagion</i>)
9170	Дъбово-габъррови гори от типа <i>Galio-Carpinetum</i>
9180*	Смесени гори от съюза <i>Tilio-Acerion</i> върху сипеи и стръмни склонове
91AA*	Източни гори от космат дъб
91BA	Мизийски гори от обикновена ела
91CA	Рило-Родопски и Старопланински бялборови гори
91D0*	Мочурни гори
91E0*	Алувиални гори с <i>Alnus glutinosa</i> и <i>Fraxinus excelsior</i>
91F0	Крайречни смесени гори от <i>Q. robur</i> , <i>U. laevis</i> и <i>Fr. excelsior</i> или <i>Fr. angustifolia</i>
91G0*	Панонски гори с <i>Quercus petraea</i> и <i>Carpinus betulus</i>
91H0*	Панонскигорис <i>Quercus pubescens</i>
91I0*	Евро-сибирски степни гори с <i>Quercus</i> spp.
91M0	Балкано-панонски церово-горунови гори
91S0*	Западнопонтийски букови гори
91W0	Мизийски букови гори
91Z0	Мизийски гори от сребролистна липа
9260	Гори от <i>Castanea sativa</i>
9270	Гръцки букови гори с <i>Abies borisii-regis</i>
92A0	Крайречни галерии от <i>Salix alba</i> и <i>Populus alba</i>
92C0	Гори от <i>Platanus orientalis</i>
9410	Ацидофилни гори от <i>Picea</i> в планинския до алпийския пояс
9530*	Субсредиземноморски борови гори с ендемични подвидове черен бор
9560*	Ендемични гори от <i>Juniperus</i> spp.
95A0	Гори от бяла и черна мура

Знакът „*“ отбелязва приоритетни типове природни местообитания за опазване.

9777